

ضرورت پاسخگویی به نیازهای فردی- اجتماعی انسان در بستر عمومی شهر، به منظور تحقق اهداف توسعه پایدار اجتماعی

مه لقاالسادات آسایش*

دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان
(اصفهان) Asayesh.Mahlegha@yahoo.com

چکیده

رشد جمعیت و افزایش شهرنشینی به ویژه در کشورهای در حال توسعه (از جمله ایران) سبب بحران‌های اجتماعی و انسانی در شهرها گردیده است. حریم خصوصی افراد و نیازهای فردی- اجتماعی آنها در فضاهای عمومی شهری، به واسطه وسعت و تنوع روابط ایجاد شده و تراکم جمعیتی شهرهای بزرگ، متزلزل شده است. با بررسی موضوعات مرتبط با توسعه پایدار و همچنین مفاد منشورها و دستورالعمل‌ها مربوط به این رویکرد، اهمیت و جایگاه مهم «انسان» و «نیازهای انسانی» بیشتر مشخص می‌شود. فضاهای عمومی به عنوان زمینه‌ای فعال و پویا برای حضور کلیه افراد جامعه و برقراری تعاملات اجتماعی، نقش مهمی در به جریان انداختن فرایند پایداری دارد. در نتیجه برای ظهور توسعه‌ای پایدار عمل کردن در قالب «اجتماعی پایدار» ضرورت دارد. باتوجه به موجودیت اجتماعی انسان به شکلی فطری و در عین حال دارا بودن جنبه‌های عمیق فردی (خصوصی)، مسئله مهم اینجا است که تعامل و تقابل این دو نیمه متفاوت هر انسان به چه شکلی اتفاق می‌افتد؟ از آنجا که افراد استفاده کننده از فضای شهری دوست دارند که در عین برقراری تعاملات اجتماعی در مواقع مورد نیاز بتوانند در عین حضور در جمع، خلوت شخصی خود را نیز دارا باشند، بنابراین توجه به بحث احترام به خلوت‌گزینی افراد در فضای جمعی حائز اهمیت است. نوشتار حاضر ابتدا با تعریف نیازهای انسان، تأمین آن را به عنوان عاملی برای وصول توسعه پایدار از نظر اجتماعی، بررسی می‌کند. در ادامه از طریق روش توصیفی تحلیلی با مطالعه ویژگی‌های فضاهای شهری و نیز بررسی مفاهیم خلوت، رابطه بین عرصه عمومی و خصوصی را ذکر نموده و پس از ارائه خلوت بهینه، اصول مورد نظر در طراحی فضاهای شهری را به گونه‌ای که بتواند خلوت مطلوب افراد را نیز فراهم نماید ارائه می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: توسعه پایدار، توسعه پایدار اجتماعی، نیازهای فردی- اجتماعی، فضاهای شهری، خلوت.

1- مقدمه

بیشترین رشد جامعه شهری در کشور ما در پنجاه سال اخیر بوده است. در این مدت شمار شهرنشینان از کمتر از 10 درصد به بیش از 60 درصد رسیده است [1]. از این رو جامعه شهری با رشد روزافزون خود با بحران‌هایی از جمله در زمینه اجتماعی روبه‌روست.